סט: מציאת האשה פרק ששי כתובות

אמר רב נחמן יגחם כתיב. ואע"ג דקרינן יגחם מ"מ דרשינן הכי מדלא כתיב מגחם דליכא למיטעי וכתיב יגחם דליכא למיקרי יגחם אע"ג דלא קרינן הכי איכא למדרש שהמתנחם מושיבין בראש לנחמו ופירוש הקונטרס לחוק: **אמר** רבא הלכתא כו'. לעיל (דף נח.) פירשנו דבזה"ז טולהו ממטלטלי: **המשליש** מעות לבתו. פירש בקונט' והיא אומרת נאמן עלי לאחר שנשאת לא דק דבגמ' מסקינן דליכא בין ר"מ וחכ"א ר' יוסי אלא גדולה מן המירוסין: **וכי** אינה **אלא** שדה. וכ"מ סבר דאינה יכולה למוכרו: **אילימא** קטנה מן הנשואין איכא בינייהו. פירוש אף קטנה מן הנשואין אכל הא ודאי דגדולה מן המירוסין נמי איכא בינייהו דלר"מ יעשה אלים מה שהאלים בידו ולר' יוסי הרשות בידה כדתנן במתני': **קטנה** דלאו בת זביני היא. וליכא למימר דסיפא אינטריך לקטנה מן הנשואין דאפילו מן הנשואין לא תמכור דאם כן הוה ליה למיתני בהדיא אכל קטנה אפילו מן הנשואין לא תמכור אכל לר"מ דמוקמא למתני' בחסורי מיחסרא אמי שפיר דקאי אכל"ש כו' דמדבר בהדיא בנשואין: **הא** מני ר' מאיר היא דאמר מצוה לקיים דברי המת. אכל לרבי יוסי ליתא ותימה מי ליתא ליה למה ליה למימר לא יהא אלא שדה ולמימרי טעמא בהאי תיפוק ליה משום דליתא ליה מצוה לקיים דברי המת ומאן לדבריו דרבי מאיר קאמר: הא

גופא דעובדא היכי הוה א"ל הכי והכי הוה מעשה אמר ליה גברא דלא ידע מאי ניהו מרזיחא שלח ליה לרב הונא הונא חברין מאי מרזיחא אבל דכתיב [1]כה אמר ה' אל תבא בית מרזח וגו': אמר ר' אבהו [6]מנין לאבל [7]שמיסב בראש שנאמר [2]אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם ינחם אחרים משמע אמר רב נחמן בר יצחק יגחם כתיב מר זוטרא אמר מהכא [3]וסר מרזח סרוחים מר זוח נעשה שר לסרוחים אמר רבא [8]הלכתא ממקרקעי ולא ממטלטלי [9]בין למזוני [3]בין לכתובה [4]בין לפרנסה: **מתני'** המשליש מעות לבתו והיא אומרת נאמן בעלי עלי יעשה השליש מה שהושלש בידו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר וכי אינה אלא שדה והיא רוצה למוכרה הרי היא מכורה מעכשיו בד"א בגדולה אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום: **גמ'** ת"ר [10]המשליש מעות לחתנו ליקח מהן שדה לבתו והיא אומרת יתנו לבעלי מן הנשואין הרשות בידה מן האירוסין יעשה השליש מה שהושלש בידו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר הגדולה בין מן הנשואין ובין מן האירוסין הרשות בידה קטנה בין מן הנשואין בין מן האירוסין יעשה השליש מה שהושלש בידו מאי ביניייהו אילימא קטנה מן הנשואין איכא בינייהו דרבי מאיר סבר הרשות בידה ואתא רבי יוסי למימר אפילו מן הנשואין נמי גדולה אין קטנה לא אימא סיפא אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום הא מאן קתני לה אילימא רבי יוסי הא מרישא שמעת מינה דאמר רבי יוסי וכי אינה אלא שדה והיא רוצה למוכרה הרי היא מכורה מעכשיו גדולה דבת זביני אין קטנה דלאו בת זביני היא לא אלא רבי מאיר היא וחסורי מיחסרא והכי קתני יעשה השליש מה שהושלש בידו [11]במה דברים אמורים מן האירוסין אבל מן הנשואין הרשות בידה [12]במה דברים אמורים בגדולה אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום אלא גדולה מן האירוסין איכא בינייהו איתמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי יוסי רבא אמר רב נחמן [13]הלכה כרבי מאיר: [14]אילפא [15]תלא נפשיה באיסקריא דמכותא אמר איכא דאתי דאמר לי מילתא דבי רבי חייא ורבי אושעיא ולא פשיטנא ליה ממתניתין נפילא מאסקריא וטבענא אתא ההוא סבא תנא ליה [16]האומר תנו שקל לבני בשבת וראוין ליתן להם סלע נותנין להם סלע ואם אמר אל תתנו להם אלא שקל אין נותנין להם אלא שקל [17]ואם אמר אם מתו יירשו אחרים תחתיהם בין שאמר תנו בין שאמר אל תתנו אין נותנים להם אלא שקל אמר ליה הא מני רבי

רבי מאיר וכי אושעיא [18](בתוספתא שלהן אמינא להן סמך במשנתנו של הש"ס שסדר רבי. ולהכי נקט רבי מאיר וכי אושעיא) לפי שהן עיקר כדאמרי' בעלמא[19] כל מתניתא דלא מיתניא כי ר' מאיר ור' אושעיא לא מותבו מינה בני מדרשא: **תנא ליה.** שנה לפניו ברייתא זו ושאלו למצוא לה סמך במשנה שסדר רבי: **שקל.** חלי סלע: **וראוין.** שאינן מזונין בפחות: **נותנים להם סלע.** דאי הוה ידע שיתייקרו המזונות ויצטרכו לסלע לא הוה אמר: **אל תתנו.** הרי מיהה בידם ולא עשאן יורשים אלא בענין זה: **אם מתו.** בלא בנים: **אין נותנין להן אלא שקל.** שאין לנו להפסיד את הבאים אחריהם והואיל ועשה את האחרים יורשים אחריהם ודאי דווקא שקל קאמר כדי שתפול ירושה אחריהם לאותן אחרים: **הא מני.** היכא דאמר להו אל תתנו להם אלא שקל אין נותנין להם אלא שקל ואע"ג דסוף סוף מולהו נכסי דידהו נינהו לא יהבינן להו בקונטון אלא שקל בשבת והמותר יזונו מן הצדקה. וליכא לאקשויי עלה הא דאמר בפ' נערה[20] לא כל כמיניה שיעשיר את בניו ויפיל עצמו על הצבור דהתם הוא דאמר אל תקבריהו מנכסיו ונכסי דידיה נינהו הלכך לא נייתינן ליה לקוברו מן הצדקה כדי להעשיר את בניו אבל הכא נכסי לאו דיתמי נינהו כי אם לפי צוואתו: רבי

תחנו. היינו קפידא (ב"ב שם). ואם אמר אם מתו ירשו אחרים תחתיהם. ולא בני בני, בני אחרים דניחם ליה כמצוה טפי כי היכי דלשתויר מהנהנו נכסי להנהו אחרים ודוקא קאמר שקל (שם) אע"ג דאמר תנו שקל ולא אמר אל תתנו אלא שקל, בני דעתיה דלא נתי לאמיתן לא יהבינן ליה אלא שקל בשבת, כי היכי דלא מתו ירשו אחרים תחתיהן (תענית שם). **אמר ליה.** אילפא, **הא מני.** דקתני אע"ג דלא שפיר כנגיר מפלגא לא יהבינן להו אלא שקל (שם).

עין משפט נר מצוה

מג א מיי' פי"ג מהל' אבל הל' ג סמג עשין מד"ש ב טוש"ע י"ד סימן שפו סעיף א:
מד ב מיי' פט"ז מהל' אישות הלכה ז סמג עשין מח טוש"ע אה"ע סימן קיב סעיף ז:
מה ג מיי' וסמג שם טוש"ע אה"ע סימן ק סעיף א:
מו ד מיי' פ"כ שם הל' ה סמג שם טוש"ע אה"ע סי' קיג סעיף ב:
מז ה ו ז מיי' שם הלכה יד וסמג שם טוש"ע אה"ע סימן נד וטוש"ע ח"מ סימן רנג סעיף ב:
מח ח (מיי' פי"ב מהל' זכיה הל' ו) טוש"ע ח"מ סימן רנג סעיף י (וסי' רמח סעיף ב):

תוספות רי"ד

בע"ח דידה אלמא בע"ח דאחי הויא א"ר הל' ממקרקע ולא ממטלטלי בין למזוני בין לפרנסה ובתוספ' המורה [כתבו] וה"מ היכא דלא אמרינ' ולא ידעו ביה אי ידיו רפות או לא אבל היכא דאמדינ' ק"ל כשמואל דאמר לעיל בפרק נערה (דף נ ע"ב) לפרנסה שמין באב בין במקרקע בין במטלטלי דהא שמואל אפילו במטלטלי אמרה למילתי' כדמוכח לעיל בחיטי דעליה וראיתי בתשובות הגאונים דתקנו במתיבתא בימי מר רב הונא גאון הלוי בר מר רב יצחק למיגבי ב"ח וכתובת אשה אפילו ממטלטלי דיתמי ואע"ג דמטלטלי דידהו לא משתעבדו לב"ח וכתבו רבוואתה דדוקא מזוני דאינון תנאי ב"ד גבי ממטלטלי כיון דשמין בתקנתא דבתראי אבל פרנסה דאינו ת"כ כדקיימו קיימו ולא גביא אלא מקרקעי ואינו נ"ל דאטו תקנתא דבתראי בכתובה בלחוד הות בכל מילי תיקון בין לכתובה בין לב"ח וה"ה לפרנסה דכל גובייני גבי אפילו ממטלטלי דאדרבה פרנסה כיון דשמין באב א"ל דניחא ליה דתתפרנס אפילו ממטלטלי דידיה ותו דאמרן לעיל דבת בע"ח הוה וא"כ ל"ש חוב דידה מכל חוב דעלמא וכי היכי דכל חוב דעלמא גבי אפילו ממטלטלי דיתמי בהאי תקנה ה"נ הבת ול"ש: **מתני'** המשליש מעות לבתו והיא אומרת נאמן בעלי עלי יעשה שליש מה שהושלש בידו דברי ר"מ יוסי אר"ר וכי אינה אלא שדה והיא רוצה למוכרה הי"ה מכורה מעכשיו בד"א בגדולה אבל בקטנה אין מעשה קטנה כלום מפ' מעות ביד שליש לצורך כתו שיקנה לה שדה בהן והיא אומרת נאמן עלי בעלי שהוא יקנה לי ותנו מעות בידו יעשה שליש וכו' ואל יתנו ליד בעלה שמצוה לקיים דברי המת ולקמן נפרש דבעודה ארוסה קאמר ר"מ אבל בנשואה מודה א"ר יוסי וכי אינה אלא שדה מה תועלת יש לקיים דברי המת אפילו אם יקנה לה השליש שדה והיא רוצה למוכרה ולתת המעות לבעלה מי יוכל לעכב ע"י והלכך גם במעות נמי שומעים לה וגוזרים אותם לבעלה כיון שהיא רוצה ודוקא לגדולה שומעים אבל אם היא קטנה אין מעשה קטנה כלום אלא יעשה שליש מה שהושלש בידו: ת"ר המשליש מעות לתתנו ליקח בהן שדה ואומרת יתנו לבעלי מן הנשואין הרשות בידה מן האירוסין יעשה שליש מה שהושלש בידו ואסיקנא דבקטנה כ"ע לא פליגי דאפילו מן הנשואין נמי כ"ע לא פליגי דהרשות בידה כי פליגי בגדולה מן האירוסין דר"מ סבר יעשה שליש וכו' ורי' סבר הרשות בידה: איתמר רי"א ש"ש הלכה כר"י ורבא ארי"נ הלכה כר"מ וקי"ל כר"מ דאמר מצוה לקיים דברי המת: תניא האומר תנו לבני שקל בשבת והן ראוין לתת להן סלע נותנים להם סלע פי' דלאו דוקא קאמר אלא לזרזיהו שיכלכלו דבריהם במשפט ושקל הוא חצי סלע תרגומא בקע תקלא ותרגומא שקל סלעא ואם אמר אל תתנו להן אלא שקל אין נותנים להם אלא שקל פי' דדוקא קאמר ואם אמר אם מתו יירשו אחרים תחתיהן בין שאמר אל תתנו אין נותנים להם אלא שקל פירוש כיון (שמת) [שפי' שאם ימותו] בניו שיירשו אחרים תחתיהן דווקא קאמר

מסורת הש"ס

א) מ"ק כח:. ב) לעיל נח:. ג) [תוספתא פ"ו ע"ש]. ד) תענית כא:. ה) [כרס"ו ניטין לב: ד"ה דתלי פירש נשמן גם בפסחים סח: ד"ה ותלי פירש נשמן]. ו) תענית כא. כ"כ קבט. [תוספתא פ"ו]. ז) [לקמן ע.]. ח) נ"י כ"י, ע). [מולין קמח.]. י) לעיל מח..

תורה אור השלם

1. כי כה אמר יי אל תבוא בית מרזח ואל תלך לספוד ואל תנד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה נאם יי את החסד ואת הרחמים: ירמיהו טז ה
2. אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם: איוב כט כה
3. לכן עתה יגלו בראש גלים וסר מרזח סרוחים: עמוס ו ז

מוסף רש"י

ינחם אחרים במשמע. שמנחמין יושבין כנגדם (מו"ק כח:). סרוחים. לשון רכים (שם). בין לפרנסה. לנדוניא (לעיל נא.). תלא נפשיה באיסקריא דמכותא. כלומר עד מרוץ מקום כגון הספינה שמגיתין עליה מכסה ילדין כלע"ז (תענית כא.). איבא דאתי דאמר לי מילתא כו'. כלומר אף על גב דעבדי עיסקא גריסנא טפי מניה (שם). דבי ר' חייא ר' אושעיא. דהוו מסדרי מתניתא על פי רבינו הקדוש שהיה רבם (שם). ולא פשיטנא ליה ממתניתין. דאמכתא מסנה כוותי דהכא דבייתא (שם). תנא ליה. שנה לפניו. כגון מעה מנה (שם). האומר תנו שקל לבני בשבת. מי שמת והניח ממונו ביד איש נתמן ואמר תנו שקל. חלי סלע, לבני לאלתר כשבוע (שם) כגון שביב מרע לו נמי בריש וכגון שהגר למדינת הים ונזה ליתן להם כשיעור הזה עד שיגלה המתמן כולו. שקל שנמצא הייטו חלי סלע שהא שני דיינין (רשב"ם ב"ב קכט.). וראוין לתת להם סלע. שיש לו בנים הרבה ואין מספקין לשנת כפתות מסלע (תענית כא.). נותנין להם סלע. דלא אמר שקל אלא כדי לזון כמנות שלא יתנו יותר מכדי לרבן (ב"ב שם). דאי הוה כדעתיה דלא למיתן להו אלא שקל הוה מצוה לא תתנו להן אלא שקל. והאי דקאמר תנו לן שקל דלא אמר תנו סלע משום דבני לזרזיהו (לקמן ע.) כדי לזרזן כמשא ינמתן כדי שיכולתו וילמדו דרך ארץ וירויחו (תענית כא.). אל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com